

BİR İŞLETMENİN KURULUŞ ÇALIŞMALARI

Kuruluş Yerinin Belirlenmesi : İşletmenin amaç ve hedeflerine ulaşmasını sağlayacak tesisin nerede kurulacağı kuruluş yeri probleminin konusunu oluşturur. Yer seçimi olarak da adlandırılan işletme kuruluş yeri belirlenmesi, mevcut veya yeni kurulacak her tür işletme (imalat işletmesi, perakende satış mağazası, v.b.) için önemli bir karardır.

Yer seçimi öncelikle yeni faaliyete başlayan bir işletme için söz konusudur. Bu tür işletmeler tamamen yeni bir tesis kurabilecekleri gibi mevcut bir tesisi de devir alabilirler. İşletmenin kuruluş yerinin seçiminde aşağıdaki aşamalardan oluşan bir yol izlenir:

- ✓ İşletme yeri seçiminde esas olacak kriterlerin belirlenmesi; kâra yönelik işletmeler kârlarını yerleşim yerinin kâr potansiyeline göre yaparlar. Kâra yönelik olmayan işletmeler için ise maliyet ve sağlanan hizmet arasında bir denge kurulması amaçlanır.
- ✓ Yer seçiminde etkili olacak faktörlerin belirlenmesi; yer seçimine etki eden birçok faktör vardır. Ancak genellikle diğerlerinden baskın olan bir ya da birkaç faktör bulunur. İmalat sektöründe enerji, su temini ve hammadde kaynaklarına yakınlık, hizmet sektöründe ise erişim kolaylığı, rakiplerin yeri ve pazara yakınlık daha çok önem verilen faktörlerdir.
- ✓ Kuruluş yeri seçeneklerinin belirlenmesi; yerleşim yeri seçimi üç düzeyde ele alınabilecek bir karar problemidir. Birinci düzeyde tesisin kurulması düşünülen ülke veya bölge, ikinci olarak bölge içindeki konumluk yer, üçüncü aşamada ise tesis alanı belirlenir.¹

Düzye	Faktörler	Göz önüne Alınacak Hususlar
Ülke / Bölge	Hammadde ve işletme malzemesi temini	Yakınlık, ulaştırma ortamları ve taşıma maliyetleri, miktar
	Pazar	Yakınlık, dağıtım maliyetleri, hedef Pazar, ticari uygulamalar
	İşgücü	Düz ve kalifiye işgücü temin olanaklar, iş gücünün yaş dağılımı, işe karşı tutumları, sendika, verimlilik, ücret düzeyleri.
Konumluluk Yer	Tesisler	Okullar, alış-veriş merkezleri, konut, ulaşım ve sosyal olanaklar
	Yerel hizmetler	Sağlık, itfaiye ve güvenlik
	Toplumsal yapı	Tutum ve davranışlar
	Vergiler	Yerel vergiler
	Çevre koruma	Yerel ve genel kısıtlamalar
	Yatırım teşvikleri	Krediler, vergi indirimleri, hibeler
Tesis Alanı	Arazi	Fiyat, gerekli arazi düzenlemeleri, genişleme olanakları, oto park yeri
	Ulaşım	Tali yollar ve maliyet

¹ Şekil 1 : Her düzeydeki faktörler ve göz önüne alınması gerekli hususlar.

	Alt Yapı Hizmetleri	Enerji, su v.b. temini ve maliyeti
--	---------------------	------------------------------------

Şekil 1

- ✓ Seçeneklerin değerlemesi; işletmelerin yer seçimi problemlerine yaklaşımları işletmenin büyüklüğü ile faaliyetlerinin kapsam ve niteliğiyle yakından ilgilidir. Yeni kurulmakta olan küçük ölçekte işletmeler için kuruluş yeri belirlenmesi genellikle biçimsel olmayan yöntemlerle sezgisel olarak verilir. Bu tür işletmelerin yöneticileri bildikleri yakın bir çevrede faaliyette bulunmak isterler ve genellikle yerel çözümleri tercih ederler

İŞLETMENİN KURULUŞU İÇİN YAPILACAK İŞLEMLER

İşletme kuruluş yerini belirledikten sonra sırasıyla yapılacak işlemler aşağıdaki gibidir:

- ✓ Şirketin ünvanının belirlenmesi²
- ✓ Ana sözleşmenin hazırlanması³
- ✓ Ana sözleşmenin noterden onaylatılması (ortakların imzaları ile)
- ✓ Bir dilekçe ekiyle Sanayi Ticaret Bölge Müdürlüğüne başvuru yapılması
- ✓ Ticaret sicile başvuru yapılması
- ✓ Şirket tescili yapıldıktan sonra Ticaret odasına gidilip Ticaret Sicil Gazetesinde yayınlanması işlemi⁴
- ✓ Ticaret Sicil Gazetesinde ilan edilmesi işlemi ile aynı gün vergi dairesine başvuru yapılması.
- ✓ İşletmenin kullanacağı matbu evrakların basımı
- ✓ Vergi levhasının ve numarasının alımı⁵
- ✓ S.S.K. ve Bağ-Kur işlemleri⁶
- ✓ Diğer İşlemler⁷

İŞLETMENİN KULLANMIŞ OLDUĞU MALİ TABLolar

İşletmelerin mali durumları ile faaliyet sonuçları hakkında bilgi edinmek isteyenlerin başvurdukları temel veri kaynakları işletmenin mali tablolarıdır. Bu tabloların başlıcaları bilanço ve gelir tablosudur. Bu tabloların dışında işletmede kullanılan, satışların maliyet tablosu, fon akım tablosu, nakit akım tablosu ve kâr dağıtım tablosu bazı mali tablolarıdır.

Bilanço; bir işletmenin belirli bir andaki mali durumunu gösteren tablodur. Bir işletmenin mali durumu, işletmenin varlıklarını ve bu varlıkların kaynaklarını ifade etmektedir. Bilançoda bir taraf varlıklar diğer taraf kaynaklar olmak üzere iki taraf vardır.

Gelir tablosu; bilançoda tek bir rakam olarak yer alan dönem net kârının ve ya zararının nasıl oluştuğunu ayrıntılı ve özlü bir şekilde gösteren temel bir mali tablodur.

Bilanço ile gelir tablosu arasındaki temel fark bilanço, belirli bir tarih esas alınarak düzenlenirken, gelir tablosu belirli bir faaliyet dönemi esas alınarak düzenlenir.

Nakit akım tablosu; bilanço ve gelir tablosuna ek olarak birçok işletme nakitlerinde bir dönemde meydana gelen artış ve azalışları göstermek için nakit akım (nakit akışı) tablosu

² Ek Evraklar 1

³ Ek Evrak 1

⁴ Ek evrak 2

⁵ Ek Evrak 3

⁶ Ek Evraklar 4

⁷ Örnek : Kira evrakları

düzenlerler. Nakit akış tablosu nakdin nasıl elde edildiğini ve hangi alanlara harcadığını gösterir.

ÜRETİM AŞAMALARI

Üretim hemen her işletmenin temel fonksiyonudur. Üretim işletmeleri insan, makine, malzeme, para, enerji, gibi çok çeşitli öğelerin üretim yapmak üzere bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan bir yapıdır. Üretim yapmak üzere kurulmuş olan işletmelerin yönetiminin önemli bir boyutunu da üretim faaliyetlerinin planlaması, örgütlenmesi, yürütülmesi, koordinasyonu ve denetimi oluşturur.

Üretim aşaması bir ürünün üretimi için gereken başlangıçtan ürün tamamlanana kadar geçen süreçtir. Bu süreçte ana başlıklar altında aşağıdaki gibi inceleyebiliriz:

Talep : Üretim süreci müşterilerin istediği miktardaki ürünü üretecek kapasitede olmalıdır. Talepteki artışlar, mevsimsel dalgalanmalar göz önüne alınarak stok politikaları doğrultusunda üretimde meydana gelebilecek sorunlar belirlenmelidir.

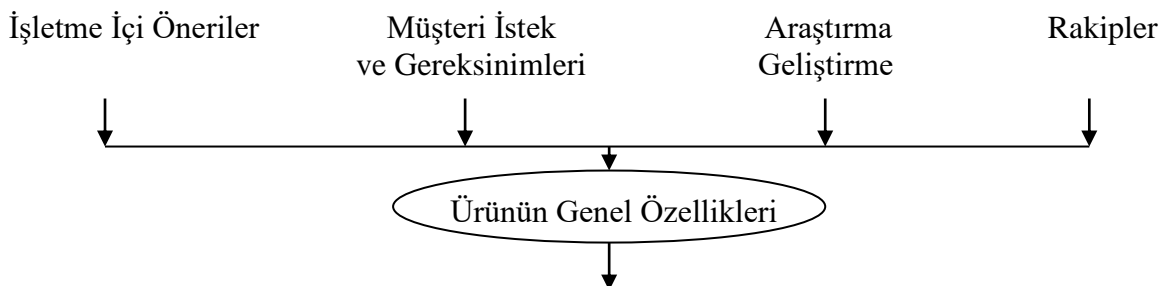
Üretim Esnekliği : Müşteri isteklerine kısa sürede cevap verebilme yeteneğidir. Ürün esnekliği ve miktar esnekliği olmak üzere iki tür esneklikten söz edilir. Ürün esnekliği bir ürünün üretiminden diğerine hızla geçebilme yeteneğidir. Bu tür esneklik çok sayıda müşteriye farklı özelliklerdeki ürünün küçük partiler halinde üretilmesi durumunda ya da yeni ürünün hızlı bir şekilde üretilmesi istendiğinde gerekli olur. Miktar esnekliği ise üretilen ürün yada verilen hizmet miktarını hızla artırmayı sağlar.

Ürün Kalitesi : Günümüz rekabet ortamında işletmelerin rakiplerine karşı üstünlük sağlama olanağı veren önemli bir unsur kalitedir. Ön görülen kalite düzeyi üretim aşamasında göz önüne alınmalıdır. Üretim aşamasında kalite hatalarının oluşması durumunda bunları belirleyecek izleme ve uyarı mekanizmalarının süreçle birlikte düşünülmesi gerekir.

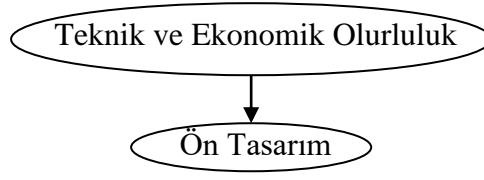
Otomasyon Derecesi: Üretim aşamasında otomasyon olanaklarından ne ölçüde yararlanılacağına karara verilmelidir. Otomatik donanımların oldukça pahalı olması ve eğer mevcut bir sistem varsa otomatik donanımların buna uyarlanmasıdaki güçlükler göz önüne alınmalıdır. Yalnızca işgücünden yararlanmak için otomasyona gidilmemeli, otomasyonun ürün kalitesi ve esnekliği artırıcı yönleri incelenmelidir.

Müşteri İle Temas : hizmet üretiminin çoğunda ve bazı imalat türlerinde üretim sırasında müşteri ile temas olmaktadır. Tıbbi tedavi, kuaförlük işleri örneğinde olduğu gibi bazı durumlarda müşteri sürecin içerisinde aktif olarak bulunmaktadır. bazı işletmelerde ise, müşterinin varlığı üretim sürecini çok fazla etkilememektedir. Bu tür işletmelerde yoğun ve standartlaştırılmış hizmet verilir ve maliyet, fiyat ve hizmetin tamamlanma süresi gibi unsurlar önem kazanır.

Üretim aşamasında ürünle ilgili genel özellikler ortaya konur. Bundan sonra seçilen ve genel özellikleri belirlenen ürünler için olurluk analizleri yapılır⁸.

⁸ Şekil 2: Genel anlamda üretim aşamasını içeren bir şekil.

Şekil 2